

Z I E M I A

TOMASZOWSKA

Wychodzi 5-go i 20-go każdego miesiąca.

Cena każdego numeru 50.000 marek.

Prenumerata kwartalnie 30.000 mk.

Adres Redakcji i Administracji:

Tomaszów-Lubelski

Sejmik Powiatowy

Cena ogłoszeń.

Pierwsza strona cała 200.000 mk.

" " 1/2 150.000 "

Ostatnia strona cała 200.000 "

" " 1/2 100.000 "

Druga i trzecia str. cała 150.000 "

" " 1/2 100.000 "

Drobne ogłoszenia za 1 wyraz
3000 mk., przynajmniej 25 000 mk.

Wiadomości bieżące.

Lekarz-dentystka. Osiedliła się w naszym mieście dyplomowana dentystka, Polka, p. Stanisława Gablie. Na razie przyjmuje chorych w gabinecie dentystycznym tu-tejszego Gimnazjum (na Brygadzie) wejście z głównej sieni, pierwsze drzwi na prawo. Zdaniem wszystkich, którzy dotychczas korzystali z usług pierwszej tutaj dentystki—Polki, pracuje bardzo sumiennie, według najnowszych wymagań sztuki dentystycznej, a ceny są bardzo przystępne.

Ogłoszenia.

Osoba młoda, inteligentna pisze na maszynie, zna gospodarstwo domowe i podwórzowe, poszukuje odpowiedniego zajęcia.

Referencje poważne. Wiadomość w drukarni pana Szyflingiera.

Zgubiono dowód osobisty i różne, wydane przez P. K. U. w Hrubieszowie dokumenty na imię Herca Judki roczn. 1887.

Treść N-ru XV (XXXIX): 1) Perspektywy gospodarczego rozwoju, a kwestja płac zarobkowych (Ciąg dalszy)—Włodzimierz Rulikowski. 2) Feljeton: Fantasmagorje—Polonus. 3) Statystyka przestępczości powiatu tomaszowskiego za miesiąc listopad 1923 r. 4) Wiadomości bieżące. 5) Ogłoszenia.

ISKRY

ILUSTROWANY TYGODNIK

dla młodzieży

Nr. 6.

Treść: — wicz: W rocznicę zwycięstwa chocimskiego. — A. Urbański: Strażnica naddniestrzańska (z 2 il.) — A. Pawłowska: O dzielnym Wołoszynie, rycerzu tatrzańskim (z il.) — Z. Rabska: Skrzynka z dukatami (powieść). — M. Radwański: Przybłęda z Kanady (z 2 il.) — „I ja też lubię arbuz“ (ilustracja). Cuda w dziedzinie mikroskopu i fotografii. Jak długi jest dzień na planecie Wenus? Dr. T. Drabczyk: Komisja edukacyjna troszczyła się o wychowanie fizyczne. Co czytać? Gazetka. Rozrywki. Nasze listy. Na okładce rysunek tytułowy H. Nowodworskiego „Owoce“.

Redaktor Wład. Kopczewski.

Książnica Polska,

Warszawa, Nowy Świat 59, telef. 223-65
wysyła na żądanie egzemplarze okazowe.

Z I E M I A

TOMASZOWSKA

Wychodzi 5-go i 20-go każdego miesiąca.

Cena każdego numeru 50.000 marek.

Prenumerata kwartalnie 30.000 mk.

Adres Redakcji i Administracji:

Tomaszów-Lubelski

Sejmik Powiatowy

Cena ogłoszeń.

Pierwsza strona cała 200.000 mk.

" " 1/2 150.000 "

Ostatnia strona cała 200.000 "

" " 1/2 100.000 "

Druga i trzecia str. cała 150.000 "

" " " 1/2 100.000 "

Drobne ogłoszenia za 1 wyraz
3000 mk., przynajmniej 25 000 mk.

Perspektywy gospodarczego rozwoju, a kwestja płac zarobkowych.

Kilka luźnych uwag i cytat.

(Ciąg dalszy).

Według Journal of the Royal Statistical Society z 1919 r. zależność ta przedstawia się, jak następuje:

P A Ń S T W A	Wartość w milionach franków złotych	Na głowę ludności przypada majątku we frankach złotych
Stany Zjednoczone	10.694	1,059.299
Argentyna	8.575	60.531
Austria	8.020	38.589
Anglja	8.050	365.710
Francja	7.642	302.657
Niemcy	6.754	417.414
Włochy	3.228	112.992
Rosja	2.444	302.657
Polska	3.250	88.410

Jak wielka zaś jest zdolność kapitalizacyjna robotników, świadczą o tem wykazy składanych przez nich oszczędności. Nie mam niestety danych dla Polski, dlatego poprzestać muszę na przytoczeniu danych o wysokości składek oszczędnościowych

we Francji; przytaczam je z książki Dr. J. Makarewicza p. t. „Przebudowa Społeczna“ 1923 r. str. 58.

Pracodawcy	7.168%	Służba	11.50%
Robotnicy	17.282%	Robotnicy fabryczni	15.90%
Wolne zawody	2.39%	Robotnicy wolni	9.64%
Wojskowi	2.16%	Małoletni	27.84%
Urzędnicy	6%	Bez stałego zajęcia	0.11%

Z powyższych zestawień wynika, że dobrobyt każdego obywatela bez różnic klasowych zależy od losów narodu i, że robotnik w gospodarstwie narodowym bierze czynny udział, kiedy po zaspokojeniu wszystkich swych potrzeb życiowych wykazuje jeszcze tak dużą zdolność kapitalizacyjną. Ta zdolność kapitalizacyjna robotników świadczy, że płace ich są tak wysokie, że mogą oni robić oszczędności i zakupywać akcje przedsiębiorstw wielkokapitalistycznych.

Gazety są zapełnione ciągłymi doniesieniami, świadczącymi o przeobrażaniu się klasy robotniczej w klasę kapitalistów. Oto przykład, przytoczony z „Kurjera Porannego“ z 1 czerwca 1923 r. „Związki zawodowe jako akcjonariusze“. Jeden z wielkich związków zawodowych w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, mianowicie: Związek maszynistów kolejowych (Brotherhood of Locomotive engineeys) nabył znaczny udział w banku „Empire Trust Co“, na czele którego stoją znani potentaci finansowi, jak C. Schwab z Bethlehem Steel Co, Du Pont i inni. Amerykańska opinia publiczna, zaniepokojona tem niezwykle dotąd wejściem robotników do świata finansowego, domagała się wyjaśnień, czy związek zawodowy nie zamierza tą drogą zdobyć wpływów finansowych i spożytkować w danym razie wielkie środki na przeprowadzenie strajku. Z informacji, które otrzymano, wynika, iż związek zawodowy takich zamiarów nie ma i, że jego intencje są najzupełniej pokojowe. Opinia publiczna zo-

Feljeton.

FANTASMAGORJE.

Ponieważ w niedalekiej przyszłości otwartą zostanie „Resursa“ w naszym mieście, uważam za stosowne wraz z życzeniem powodzenia tej instytucji, skreślić kilka luźnych uwag, dotyczących się życia towarzyskiego.

Od czasu wojny zanika coraz więcej pojęcie o grzeczności, nie tej, jaką okazuje podwładny dla swego przełożonego, nie tej, jaką zwykle okazują ludzie dla ludzi, od których są zależni, lecz wogóle mam na myśli tę grzeczność, t. j. dobry ton i manierę, jakie każdy kulturalny człowiek dawniej posiadał, a którymi nie każdy dziś poszczycić się może.

O ileż pożyte z ludźmi byłoby bardziej ułatwione i miłsze, gdyby choć inteligencja wszelką posiadała tak zwany „savoir vivre“. Niestety, dobry ton coraz bardziej zanika u nas. Przyjrzyjmy się tylko naszej młodzieży dorastającej. Czyż nie razi nas na każdym kroku brak dobrego wychowania, nieposzanowanie starszych, zarozumiałość, zbytnia pewność siebie i arogancja względem starszych osób? Lecz, aby naszą

stała tem oświadczeniem uspokojoną i wyrażono nawet w pismach, zbliżonych do kół przemysłowych zadowolenie, że związki zawodowe stają się wpływowymi akcjonariuszami w przedsiębiorstwach! Zdaje się, że ta tendencja rozwojowa pójdzie dalej w tym kierunku z chwilą, gdy ułożą się dzisiejsze nienormalne bądź co bądź stosunki.

Przechodząc teraz do analizy obecnych nienormalnych stosunków, musimy najpierw przypatrzyć się budżetowi rodzinnemu robotnika. Brak jednak ścisłych danych statystycznych z ostatnich czasów uniemożliwia dokładne poznanie zagadnienia. Kilka danych przytaczam z miesięcznika p. t. „Statystyka Pracy“. Rocznik II, zeszyt 3 z marca 1923 r.

Ogólne wydatkiienne.

Tabl. I. (W markach polskich).

Nr	Rodzaj wydatku.	Średnio na jednostkę spożycia	% wydatków ogólnych	Nr	Rodzaj wydatku.	Średnio na jednostkę spożycia	% wydatków ogólnych
	Ogółem . . .	4962,0	100,00	V	Przejazdy	56,9	1,15
I	Żywność	1838,2	37,04	VI	Potrzeby kulturalne i rozrywki . . .	165,4	3,33
II	Opał i światło (węgiel, drzewo, nafta, oświetl. i zapałki)	316,1	6,37	VII	Papierosy, tytoń i spirytualja . . .	163,5	3,30
III	Pranie i wydatki na cele higieniczne .	119,1	2,40	VIII	Odzież i obuwie .	1859,8	37,48
IV	Mieszkanie, (komorne, instalacja i wszelkie urządzenia) . .	267,8	5,40	IX	Różne	175,2	3,53

dzieci były inne, trzeba im dać dobry przykład!

Za moich młodych lat młodzieniec, lub nawet i panienka, widząc, że osoba starsza coś opuściła na ulicy, podniósł ów przedmiot pośpiesznie i wręczył właścicielowi; gdy widział, jadąc tramwajem lub koleją, że ktoś starszy stoi, nie mając miejsca, ustąpił mu swego; gdy ktoś ze starszych coś mówił, to mu nie przerywał, nie przeczył i nie uważał się za mędrszego i doświadczeńszego.

Dziś przeciwnie. Jeżeli kto czy to kobiecie lub starcowi robi grzeczność, to tylko, z małemi wyjątkami, ludzie starej daty, którzy nie zabyli dawnych form towarzyskich. Do grzeczności należy także punktualność. Nie wiem, kto to powiedział, że punktualność jest kurtuazją monarchów. A czyż to przyjemne jest dla drugich, a grzecznością tych, którzy się spóźniają. gdy na zebranie,—dajmy na to zwołane na 7 mą,—przychodzą o pół do dziewiątej, lub wcale nie raczą przyjść, nie usprawiedliwszy się przedtem? Dawniej nazywano Polaków Francuzami północy, a to dlatego, że byli ugrzeczniejsi. Dziś zdaje się nie danoby im tego miana.

Miejmy nadzieję, że bliższe zaznajomienie się, uczęszczanie na zebrania, odczyty i zabawy w przyszłości w Resursie naszej wpłyną dodatnio na niejednego mieszkańca

Dziennie spożycie żywności.

Tabl. 3.

Rodzaj artykułu	Jednostka miary	W gospodarstwach rodzin					Rodzaj artykułu	Jednostka miary	W gospodarstwach rodzin				
		urzęd- nicz.	robot- nicz.	We wszyst- kich gospo- darstwach	Normy Kom. do bad. wzr. koszt. utr. a	Średnio na jednostkę spożycia			urzęd- nicz.	robot- nicz.	We wszyst- kich gospo- darstwach	Normy Kom. do bad. wzr. koszt. utr. a	Średnio na jednostkę spożycia
Chleb	kg.	0,414	0,588	0,489	—	Wędliny . . .	kg.	0,034	0,018	0,027	—		
w tem a) żytni	"	0,373	0,528	0,440	0,513	Śledzie . . .	szt.	0,028	0,069	0,045	—		
b) pszen	"	0,041	0,060	0,049	—	Kartofle . . .	kg.	0,511	0,837	0,650	1,025		
Mąka pszenna	"	0,091	0,082	0,086	0,104	Groch	"	0,093	0,004	0,003	0,021		
Kasza	"	0,015	0,024	0,018	0,021	Kapusta . . .	"	0,312	0,208	0,285	—		
Ryż	"	0,004	0,010	0,007	—	w tem a) świeża	"	0,336	0,139	0,252	—		
Jaja	szt.	0,413	0,392	0,404	0,125	b) kwasz	"	0,006	0,069	0,033	0,171		
Mleko	litr	0,376	0,422	0,400	0,313	Jarzyny . . .	"	0,142	0,103	0,125	—		
Ser	kg	0,005	0,002	0,004	0,017	w tem a) buraki	"	0,090	0,053	0,074	—		
Śmietana . . .	"	0,005	0,013	0,009	—	b) march	"	0,052	0,050	0,051	—		
Masło	"	0,039	0,028	0,034	0,017	Owoce	"	0,079	0,028	0,057	—		
Śłonina	"	0,024	0,055	0,037	0,042	Cukier	"	0,119	0,107	0,114	0,017		
Szmaliec . . .	"	0,015	0,004	0,010	—	Sól	"	0,027	0,050	0,037	0,042		
Mięso	"	0,289	0,200	0,252	—	Herbata i kawa	"	0,006	0,007	0,006	0,017		
w tem a) woł.	"	0,219	0,132	0,182	0,104								
b) wiep.	"	0,024	0,059	0,039	—								
a) cielęce	"	0,022	0,007	0,016	—								
b) baran.	"	0,024	0,002	0,015	—								

naszego miasteczka. Przysłowie mówi, że na grzeczności jeszcze nikt nie stracił. Trzeba jednak rozróżnić grzeczność, t. j. dobre wychowanie, od poniżania się, tej uniżoności, która nie jest pożądana i często bardzo razi. Pozbądźmy się raz tej wzajemnej adoracji, niech każdy śmiało wypowiada swe zdanie i w razie, gdy nie ceni w głębi duszy kogoś, powie mu to otwarcie, a nie poza oczami psuje mu opinię. Miejmy odwagę cywilną wypowiedzieć swych zdań, a o ile one będą miały wartość i słuszność, to każdy uczciwy i niezachwiany człowiek uzna je i pochwali.

„Poznaj siebie samego“, zdanie to napisane było nad wejściem do jednej ze świątyń w starożytnej Grecji. Nie często spotyka się ludzi, którzy to potrafią. Każdy prawie widzi żdźbło w oku bliźniego, lecz belki w swoim oku nie czuje.

To też, gdy w delikatny i umiejętny sposób spróbujemy sobie wzajemnie czynić operację, to jest uzupełnić nasze braki, usuwać wady i śmieszności, staniemy się lepszymi. Trzeba tylko chcieć, bo jak orzekł Napoleon I „pouvoir c'est vouloir“, to jest: „móc to chcieć“. Spróbujmy! Mniej słów i więcej czynów!

Tablice te same przez się nic nam nie mówią, dopóki nie porównamy ich z przynajmniej niektórymi cenami produktów spożywczych, Dane, dotyczące tych cen i ich ewolucje, przytaczam z książki T. Szturm de Sztrema p. t. „Walka o płace zarobkowe”. Warszawa 1922 r.

**Przeciętne półroczne ceny cukru, kaszy, mleka, masła i jaj w wolnym handlu w m. Warszawie.
(W markach polskich).**

Półrocza	Cukier 1 kg.	Kasza 1 kg.	Mleko 1 litr	Jajka 1 szt.	Masło 1 kg.
I—1914 r.	0.604	0.210	0,176	0,056	1,909
II— „	0.654	0,267	0,219	0,073	2,665
I—1915 r.	0,725	0.266	0.287	0,072	3,608
II— „	1,192	0.945	0.399	0,201	6,617
I—1916 r.	2,083	1.851	0.540	0,227	10,475
II— „	3,542	1.953	0,547	0,257	10,165
I—1917 r.	6,725	3,243	0,657	0,271	11,714
II— „	9,465	5,538	0,979	0,422	19,163
I—1918 r.	11,783	4,911	1,312	0,507	23,653
II— „	13,117	6,757	1,721	0.698	29,695
I—1919 r.	15,567	5,172	1,857	0,633	26,612
II— „	48,033	9,761	2,525	0,805	35,675
I—1920 r.	94,567	25,742	6,183	2,135	97,542
II— „	213,900	56,770	17,138	5,210	241,250
I—1921 r.	435,567	91,283	38,348	10,787	526,437
II— „	993,833	166,733	100,550	25,480	1,583,170

Wskaźniki procentowe rozwoju cen na cukier, jaja, kaszę, masło i mleko na rynku warszawskim w latach 1914 — 1921.

Półrocza	Cukier	Jaja	Kasza	Masło	Mleko	Przeciętny dla pięciu produktów
I—1914 r.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
II— „	108,3	130,4	127,1	139,6	124,4	125,5
I—1915 r.	120,0	128,6	126,7	189,0	163,1	143,2
II— „	197,4	358,9	450,0	346,6	226,7	301,3
I—1916 r.	345,0	405,4	881,4	548,7	306,8	490,7
II— „	586,4	458,9	930,0	534,0	310,8	529,3
I—1917 r.	1.113,4	483,9	1.544,3	613,6	373,3	717,8
II— „	1.567,1	753,6	2.637,1	1.003,8	556,2	1.117,9
I—1918 r.	1.950,8	905,4	2.338,6	1.239,0	715,5	1.307,1
II— „	2.171,7	1.246,4	2.217,6	1.555,5	977,8	1.556,3
I—1919 r.	2.577,3	1.130,4	2.462,9	1.394,0	1.055,1	1.602,1
II— „	7.952,5	1.437,5	4.648,1	1.868,8	1.434,7	2.636,1
I—1920 r.	15.656,8	3.812,5	12.258,1	5.109,6	3.513,1	6.833,2
II— „	35.413,9	9.303,6	27.033,3	12.637,5	9.737,5	16.146,3
I—1921 r.	72.113,7	19.262,5	43.468,1	27.576,6	21.788,6	32.578,7
II— „	164.541,9	45.500,0	79.367,7	82.931,9	57.130,7	77.613,3

Półrocze	Wzrost cen 5 artykułów żywności w stosunku do cen za poprzednie półrocza
II—1914 r.	25 %
I—1915 „	12 „
II— „ „	111 „
I—1916 „	53 „
II— „ „	15 „
I—1917 „	36 „
II— „ „	56 „
I—1918 „	17 „
II— „ „	19 „
I—1919 „	3 „
II— „ „	68 „
I—1920 „	147 „
II— „ „	142 „
I—1921 „	102 „
II— „ „	138 „

Wskaźnik wzrostu kosztów utrzymania w 1921—1923 r. Wskaźniki wzrostu kosztów utrzymania, obliczane przez Główny Urząd Statystyczny dla Warszawy przedstawiają się, począwszy od stycznia 1921 r. aż do maja 1923 r., jak następuje:

w s k a ż n i k i 1 9 2 3 r o k u

miesiąc	wskaźnik 1921 r.	wskaźnik 1923 r.	w porównaniu z poprzednim miesiącem	wskaźnik 1923 r.	
1.	100,0	333,4	52,70	2507,6	100,0
2.	120,9	341,9	61,79	4057,0	161,8
3.	127,6	372,3	33,51	5416,5	216,0
4.	122,4	416,9	9,62	5937,6	236,8
5.	127,1	454,5	—	—	—
6.	143,9	486,5	—	—	—
7.	182,5	560,3	—	—	—
8.	215,8	645,8	—	—	—
9.	282,6	765,5	—	—	—
10.	345,3	913,0	—	—	—
11.	338,8	1215,7	—	—	—
12.	332,4	1642,2	—	—	—

Ażeby móc uzmysłowić sobie istotny stan rzeczy, należy budżet rodzinny porównać z wyżej przytoczonymi cenami produktów spożywczych i wskaźnikami wzrostu drożyzny, ale i to jeszcze nie wystarcza dla stworzenia wyczerpującego obrazu faktycznego stanu rzeczy; dla dopełnienia go przytaczam jeszcze dane, dotyczące spadku siły nabywczej pieniądza, w którym dokonywano wypłat robotnikom i którym robotnik musiał płacić na rynku.

Obieg i wartość banknotów w Polsce. Ogólna wartość całej naszej emisji jest bardzo niewielka. Z wyliczeń wynika, że pomimo stałego ogromnego wzrostu emisji, wartość naszego obiegu banknotów, przedstawiona w dolarach, nawet się zmniejsza. Oto jaką tablicę znajdujemy w tomie II (za kwartał II 1923 roku) czasopisma „Ekonomista“.

Data	Banknoty w obiegu (według P. K. K. P.)	
	w milionach marek.	w milionach dolarów.
31/XII 1919. . . .	5 316,3	48,04
31/XII 1920. . . .	49 361,4	85,21
31/XII 1921. . . .	229 537,6	77,80
31/III 1922. . . .	250 665,5	62,78
30/VI 1922. . . .	300 101,1	66,06
30/IX 1922. . . .	463 706,0	53,77
31/XII 1922. . . .	793 437,5	44,55
31/I 1923. . . .	799 500,6	24,82
28/II 1923. . . .	1 177 390,8	36,81
31/III 1923. . . .	1 841 205,6	43,04
30/VI 1923. . . .	2 332 396,8	49,90

Półrocza	Siła kupna pieniędzy w stosunku do 5 artykułów żywności
I—1914 r.	1,000
II— „ „	0,797
I—1915 r.	0,698
II— „ „	0,331
I—1916 r.	0,217
II— „ „	0,189
I—1917 r.	0,139
II— „ „	0,090
I—1918 r.	0,076
II— „ „	0,064
I—1919 r.	0,062
II— „ „	0,037
I—1920 r.	0,015
II— „ „	0,0061
I—1921 r.	0,0031
II— „ „	0,0013

Nie mogę po kolei zestawiać wszystkie pozycje tych tablic statystycznych i analizować je, bo zbyt wiele czasu i miejsca by to zajęło, przytoczę więc tylko krótkie zestawienie, wyjęte z pracy p. Szturm de Sztrema.

Pierwsze znaczniejsze zwwyżki w warszawskich cenach żywności przypadają na drugie półrocze 1915 roku, zbiegając się z początkiem lat okupacji niemieckiej, które

w życiu przemysłowym Warszawy były latami zupełnego niemal zastoju. Zastój ten w dziedzinie płac zarobkowych znajduje wyraz w braku cokolwiek znaczniejszego ich wzrostu. Wystarczy porównać za te lata wahania zarobków z wahaniami cen. Np. w roku 1916 ceny żywności wynosiły co najmniej 300 proc. cen przedwojennych, wówczas gdy płace zarobkowe wzrosły zaledwie o 5 proc. W latach 1917 i 1918, które odznaczają się bardzo znaczną wyższą cen żywności, wzrost płac zarobkowych nie przekracza 50—70 proc. poziomu z 1914 roku. Cokolwiek znaczniejszy wzrost płac zarobkowych ma miejsce dopiero w drugim półroczu 1918 r. Na to półrocze przypada chwila zniesienia okupacji i odzyskania niepodległości, co w związku z nadzieją na odrodzenie gospodarstwa kraju, oraz przyspieszeniem tętna ruchów społecznych, znajduje swój wyraz w stosunkowo znacznym wzroście płac zarobkowych: osiągają w tem półroczu 261 proc. poziomu przedwojennego w zarobkach robotników i 272 proc. w zarobkach pracowników handlowych i biurowych, a w pierwszym półroczu 1919 roku—381 proc. w zarobkach robotników i 524 proc. w zarobkach pracowników handlowych i biurowych. Od roku 1919 datuje się początek stałego wzrostu zarobków, trwającego aż do chwili obecnej.

Ogólny przebieg zmian w rozwoju płac zarobkowych w latach 1914—1921 według półroczy uwidocznia następujące zestawienie:

Półrocza	Wzrost płac zarobkowych w stosunku do płac za poprzednie półrocze	
	Robotnicy	Pracownicy handlo- wi i biurowi
II—1914 r.	1 %	1 %
I—1915 „	1 „	— „
II— „ „	1 „	— „
I—1916 „	2 „	2 „
II— „ „	3 „	2 „
I—1917 „	12 „	20 „
II— „ „	9 „	2 „
I—1918 „	16 „	32 „
II— „ „	64 „	61 „
I—1919 „	101 „	40 „
II— „ „	40 „	40 „
I—1920 „	165 „	192 „
II— „ „	186 „	162 „
I—1921 „	188 „	156 „
II— „ „	154 „	172 „

(Ciąg dalszy nastąpi).

Włodzimierz Rulikowski
Poturzyn.

Statystyka przestępczości

powiatu tomaszowskiego za miesiąc listopad 1923 r.

L. p.	RODZAJ PRZESTĘPSTWA	Ilość wypadków	Wykryte
1	Dezercja	1	—
2	Inne przestęp. przeciwko sile wojsk. i Państwa	1	—
3	Zakłócenie spokoju publicznego	15	—
4	Spekulacja walutą—dolarami	2	—
5	Rabunek, rozbój w bandach	1	1
6	Podpalenie zbrodnicze	1	—
7	Przestępstwa na tle seksualnem	1	1
8	Uszkodzenie cielesne	2	2
9	Spędzenie płodu—usiłowanie	1	1
10	Kradzieże z włamaniem	7	—
11	Kradzież z pola i lasu	7	—
12	Kradzieże bez włamania	40	19
13	„ koni	4	—
14	„ bydła	3	1
15	„ świń	5	—
16	Oszustwo	1	1
17	Łichwa, paskarstwo	97	—
18	Przekroczenie przepisów sanit.-adm.	262	—
19	Przekroczenie przepisów handlowo-adm.	48	—
20	Opilstwo	9	—
21	Przywłaszczenie	1	—
22	Bigamja (dwużeństwo)	1	—
23	Różne	149	—

WYDAWNICTWA TURYSTYCZNE I SPORTOWE
KSIĄŻNICY POLSKIEJ T. N. S. W., LWÓW, CZAR-
NIECKIEGO 12, WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 59

WYDAWNICTWA TURYSTYCZNE

Chrzanowski B.: „Na kaszubskim brze-
gu“, „Z wybrzeża i o wybrzeżu“. **Czer-
necki J.:** „Brzeżany“. **Orłowicz M.:**
„Ilustrowany przewodnik po Lwowie“
(w druku), „Ilustrowany przewodnik
po Mazurach i Warnji“, „Ilustrowany
przewodnik po Poznaniu“, „Ilustrowany
przewodnik po Spiszu i Orawie“, „Il-
strowany przewodnik po ziemi Kaszu-
bów“ (w druku), „Ilustrowany przewod-
nik po Grudziądzu“. **Pajzderski N.:**
„Poznań“. **Pawłowski S., Jakubski A.
i Fischer A.:** „Z polskiego brzegu“.
Wayda W.: „Pod krzyżem Południa“.

WYDAWNICTWA SPORTOWE

Piasecki E.: „Zabawy i gry ruchowe“.
Piasecki E. i Schreiber St.: „Harce
młodzieży polskiej“.